

Aan	College van Bestuur Stichting Biezonderwijs
Van	Lex Batstra
Datum	30 mei 2016
Status	Definitief
Betreft	Managementsamenvatting 'Van SBO scholen naar onderwijs zorgcontinuüm'

Inleiding.

Al een aantal jaren is het leerlingenaantal van de SBO-scholen dalende. Met de invoering van de wet 'Passend Onderwijs' op 1 augustus 2014 lijkt die trend zich verder door te zetten. Het College van Bestuur van Biezonderwijs heeft ten einde tegemoet te komen aan de wens nu en in de toekomst kwalitatief goed onderwijs te leveren de huidige rol en positie van de SBO-scholen in het krachtenveld van Passend Onderwijs in de regio Tilburg laten analyseren.

Leerlingen van de drie SBO-scholen komen primair uit de regio van SWV Plein013. De bestuurlijke en beleidsmatige kaders worden naast de interne kaders van Biezonderwijs, door SWV Plein013 bepaald.

Een projectgroep samengesteld uit de directies van de drie SBO-scholen en een extern projectbegeleider, kreeg naast de analyse als opdracht een aantal mogelijke scenario's te beschrijven voor de ontwikkeling van een toekomstbestendig SBO.

Werkwijze.

Het uiteindelijke voorkeursscenario is de uitkomst van een analyse van beschikbare cijfers en beleidsdocumenten, de resultaten van gesprekken over de wensen en opvattingen van belanghebbenden en de resultaten van een enquête onder directeuren en intern begeleiders van de basisscholen van SWV Plein013.

Cijfers.

Aantal leerlingen SWV Plein013

	Leerlingen Bao	Leerlingen SBO	Totaal	Verwijzingspercentage Plein013	Landelijk
01-10-11	23.490	926	24.416	3,79%	2,68%
01-10-12	23.232	890	24.122	3,69%	2,60%
01-10-13	22.964	846	23.810	3,55%	2,52%
01-10-14	22.853	802	23.655	3,39%	2,47%
01-10-15	22.809	732	23.541	3,10%	

Aantal leerlingen SBO

*schatting

	1-10-2011	1-10-2012	1-10-2013	1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016*	1-10-2017*
Noorderlicht	200	195	168	156	131	115	115
Westerwel	407	404	393	370	351	320	300
Zonnestein	244	229	231	227	196	186	176
Subtotaal	851	828	792	753	678	621	591
SBO Mozaïk	75	62	54	49	54	50	50
totaal	926	890	846	802	732	671	641

Cijfers .

- Het totaal aantal leerlingen in het SWV daalde in de afgelopen 5 jaar licht, in totaal 3,5%
- Er is sprake van een toenemende 'vrijval' in middelen voor de lichte ondersteuning, immers de bijdragen van het SWV dalen door een dalend leerlingenaantal op het SBO.

Enquête.

- Ruim 90% van de scholen van Plein013 heeft in de afgelopen 5 jaar incidenteel of met een zekere regelmaat leerlingen naar het SBO verwezen;
- In meerderheid is men tevreden over het resultaat van de verwijzing en men benadrukt het belang van de aanwezigheid van SBO-scholen;
- Bij 70% van de verwijzingen spelen ondersteuningsvragen ten aanzien van (de aanpak van) gedrag een rol;
- Kennis en vaardigheden op basisscholen ten aanzien van een ondersteuningsaanbod aan leerlingen met ondersteuningsvragen nemen toe, waardoor er minder verwijzingen plaatsvinden;
- Daarnaast heeft de huidige systematiek van bekostiging door het SWV (schoolmodel) invloed op verwijzgedrag, want de verwijzer betaalt voor de volledige periode van plaatsing;
- Een groot deel van de respondenten geeft aan nieuwe samenwerkingsvormen tussen Bao en SBO wenselijk te vinden. Veelal worden daarbij tijdelijke en deeltijdplaatsen genoemd;
- Een nadere definiëring wat onder nieuwe samenwerkingsvormen, tijdelijke en deeltijdplaatsen bedoeld wordt, ontbreekt nog.

Scenario's.

De projectgroep geeft de voorkeur aan een scenario dat maximaal recht doet aan het ontwikkelen van samenwerkingsvormen waarbij buiten de basis-, SBO- en SO-scholen in het SWV Plein013 ook de voorschoolse voorzieningen, zorgverleners, opleidings- en onderzoeksinstituten in de regio Tilburg betrokken worden en dat als werktitel 'het onderwijs zorgcontinuüm' heeft gekregen.

De projectgroep heeft bij haar beschouwing van mogelijke scenario's voor de toekomst de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Vraaggestuurd werken
2. Thuis nabijheid.
3. Focus op het jonge kind in samenwerking met peuterspeelzalen, voorscholen en consultatiebureaus
4. Verbinding vormgeven tussen Bao-SBO-SO-KvS, zorgverleners, opleidings- en onderzoeksinstituten
5. Waar meerderen betrokken zijn bij de benodigde ondersteuning afstemming van plannen (1 kind- 1 plan)
6. De expertise van Kracht van Speciaal betrekken daar waar deze dienend is aan het proces t.b.v. de opbrengstgerichte positionering van het SBO binnen het samenwerkingsverband.

Onderwijs-zorgcontinuüm (OZC)

Het is het meest complexe scenario en stelt zeker de SBO-scholen, maar ook andere betrokkenen, voor een stevige ontwikkelingsopgave. De SBO-scholen gaan een intensieve samenwerking aan met partners waarbij in aanloop een aantal varianten mogelijk zijn zowel richting Bao, SO, als voorschoolse educatie en zorg. Op termijn functioneert er een (keten)organisatie die een aantal school overstijgende, ondersteunende en/of coördinerende functies vervult:

(Speciaal) onderwijs:

- Onderwijs: Er kan worden gedacht aan een voorziening die onderwijs biedt aan leerlingen die (nog) niet in de reguliere school kunnen worden opgevangen (verbreed SBO/SO).
- Gelijktijdig kunnen naar behoefte samenwerkingsvormen worden ontwikkeld met het reguliere Bao zoals SBO- en ZML-groepen op een reguliere school
- Time out: het is denkbaar dat leerlingen met ernstige gedragsproblemen gedurende een bepaalde periode niet kunnen worden opgevangen binnen de reguliere school. Het onderwijs zorgcontinuüm kan deze leerlingen tijdelijke opvang bieden, gericht op een zo spoedig mogelijke terugplaatsing en intensieve therapie.
- Observatieplaatsen, zowel voor zeer jeugdigen als oudere leerlingen.

Diagnostiek en onderzoek:

- Diagnostiek ten behoeve van indicatie.
- Handelingsgerichte diagnostiek: meer handelingsgerichte vormen van diagnostiek ten behoeve van de reguliere scholen: toegankelijk, snel beschikbaar en tegen lage kosten.
- Wetenschappelijk onderzoek.

Begeleiding en advies:

- Ambulante begeleiding: directe ondersteuning van de reguliere school bij de opvang van (geïndiceerde) leerlingen met speciale onderwijsbehoeften. Er kan worden gedacht aan het clusteren van begeleiding vanuit het SBO met de ambulante begeleiding vanuit KvS.
- Schoolontwikkeling: scholen ondersteunen bij de ontwikkeling van passend onderwijs.
- Professionalisering: specifieke praktijkgerichte professionalisering van leerkrachten, intern begeleiders en anderen in het regulier onderwijs.
- Pool van specialisten: passend onderwijs vereist een flexibele inzet van specialisten, zoals een logopedist of een onderwijsassistent die is gespecialiseerd in de begeleiding van ZML-kinderen. Scholen kunnen deze specialisten doorgaans slechts voor korte tijd aanstellen, namelijk zolang een leerling met een specifieke beperking de school bezoekt. Door deze specialisten aan het onderwijs zorgcontinuüm te koppelen, kunnen zij langduriger worden aangesteld en flexibel worden ingezet op de scholen.
- Netwerkfuncties: het gaat hier om activiteiten die binnen het samenwerkingsverband worden uitgevoerd, bijvoorbeeld netwerken van intern begeleiders.
- Schakel naar en loket voor (jeugd)zorg en andere voorzieningen.
- Voorziening voor specifieke leermiddelen.
- Ouderbegeleiding.

Maatschappelijke functies:

- Buitenschoolse opvang bieden aan leerlingen met speciale opvoedingsvragen
- Bijdragen aan de opleiding van studenten en onderwijsgeevenden
- (laten) Doen van wetenschappelijk onderzoek
- Scholen of instellingen ondersteunen die (geïntegreerde) buitenschoolse opvang bieden aan kinderen met speciale hulpvragen.
- Gezinnen in de wijk ondersteuning bieden.